

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З КРАСАВІКА 1955 ГОДА ●

● № 03 (3615) ●

● ЧАЦВЕР, 13 ЛЮТАГА, 2020

ВЫДАННЕ “ГОЛАС РАДЗІМЫ” ЧЫТАЙЦЕ Ё ІНТЭРНЭЦЕ НА ПАРТАЛЕ ZVIAZDA.BY

**Вячка
Целеш
ды іншыя**
Стар. 5

**Сібірскі
беларус
Віктар
Сінкевіч**
Стар. 7

**З Падмаскоўя —
у “Конікі”**
Стар. 8

СВЕТАПОГЛЯД

Чалавек з кнігай

Нататкі з чарговай Мінскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу

На адкрыцці стэнда Расіі выступае протаіерэй Фёдар Поўны

Скажы, хто твой сябар... А сёння й казаць не трэба: эпоха смартфонаў аблягае задачу. З россыпу фотавываў, якімі кішаць інтэрнэ-сайты, сацсеткі, бачна, як моцна сябруюць людзі з прыгожымі аўта, дамамі, коцікамі-сабачкамі, кветкамі, рыбкамі, піцай ды бакаламі віна, з артыстамі, рознага віду зброяй...

О, сяброўства са зброяй насцярожвае: ад дзіцячых пластмасавых пісталецікаў да сапраўдных карабінаў, аўтаматаў, граната-мётаў... Прадэманстраваць сваю крутасць некаторым хочацца менавіта са зброяй у руках. Ніяк не з кнігай, напрыклад. Культ грубай сілы? За савецкім часам, помніцца,

круцілі фільм “Чалавек з ружом” — ну, зразумела, гэта ж пра рэвалюцыйны час, ён гераізаваўся. Тады і ў вершах расстаўляліся даволі сумніўныя маральныя прырытэты кішталту: “Ваше слово, товарищ маузер!”. Яшчэ наперадзе быў 1937-ы, і Другая сусветная не стала явай. Але калі Мікалай Пагодзін пісаў пра “чалавека з ружом”, то праз стагоддзе сеткавы пісьменнік Алекс А. Алмістаў прапанаваў чытачам ужо мастацка-публіцыстычны раман “Чалавек з аўтаматам”... Тэхнічна прагрэсую?

Свет імкліва коціцца ў бяздонне ўзброеных канфліктаў. Глобальных і побытавых.

Яны ўжо не “недзе там” — чалавек са зброяй кардынальна, як кажуць, адным крывавым махам, часам і з анлайн-трансляцыяй вырашае праблемы ў школах, гандлёвых цэнтрах, на вуліцах, у храмах, гарадскіх кватэрах і вясковых хатах. Ды ці мала дзе яшчэ. Але “вырашэнне” тое хіба што завязвае, зацягвае шматлікія вузлы балючых сацыяльных праблем. Далей — толькі тупік, некантраляваны выбухі новага насілля. Не толькі “Заход Еўропы”, як папярэдзваў адзін з аналітыкаў-філосафаў Освальд Шпенглер на пачатку XX стагоддзя — заход чалавечай цывілізацыі, усеагульнае здзічэнне “людской пароды”.

Дзе выйсце? Адукацыя. Культура. Чытанне. Самапазнанне. Культ чалавека з кнігай — замест культы “чалавека з ружом”. Бо як там нам даўно падказвае народная мудрасць: лепш з разумным чалавекам згубіць, чым з дурнем знайсці.

Вядома ж, кнігі могуць быць шляхамі — але ёсць розныя шляхі... Трэба выбіраць. Уявіце сабе: больш за 10 000 навінак з 30 краін было прадстаўлена на XXVII Мінскай міжнароднай кніжнай выставе-кірмашы. Во “трэнажор” для ўмення выбіраць! Цікава, ці знайшліся тыя, хто ў дзівосных скарбніцах Кніжнага свята нічога сабе не ўпадабаў? А наведнікаў “рамонкавага” па форме павільёна па праспекце Пераможцаў, 14, падлічылі: за пяць дзён выставы — каля 70 тысяч чалавек. Нешта ж іх туды прывабіла.

Разумнае, цывілізаванае, культурнае грамадства, якое сапраўды дбае пра сваю будучыню, свядома культывуе й развівае культуру чытання, паважлівага стаўлення да кнігі.

→ Стар. 3

ЛІСТКІ КАЛЕНДАРА

У лютым памятныя даты

Актывісты беларускіх суполак замежжа часам просяць падказваць ім: на якія даты ў беларускім календары звярнуць увагу. Мы ў бліжэйшы час паспрабуем падаць такую інфармацыю. А пакуль звяртаем увагу на тое, чым адметны сёлетні другі месяц года.

Нагадаем: 21 лютага будзе шырока, па ўсім свеце адзначацца Міжнародны дзень роднай мовы. Далучайцеся!

І памяць вядомых людзей Бацькаўшчыны ў лютым можна ў суполках ушанаваць:

8 лютага — 210-я ўгодкі Івана Фаміча Хруцкага (1810—1885), беларускага жывапісца, акадэміка жывапісу, сусветна вядомага сваімі нацюрмортамі й партрэтамі;

13 лютага — 315-я ўгодкі Францішкі Уршулі Радзівіл (1705—1753), асветніцы й драматурга;

16 лютага — 95-я ўгодкі Івана Якаўлевіча Навуменкі (1925—2006), беларускага празаіка, літаратуразнаўцы, заслужанага дзеяча навукі, народнага пісьменніка Беларусі;

24 лютага — 85-я ўгодкі Рыгора Іванавіча Барадуліна (1935—2014), беларускага паэта, перакладчыка, народнага паэта Беларусі;

Знаходзьце памятныя даты з гісторыі Беларусі ў кнігах, інтэрнэце. Жывіце ў рытме часу.

СВЕТ ДЗЯЦІНСТВА

“Зорька” і яе замежныя сябры

Старэйшая дзіцячая газета Беларусі, адзначаючы 75-годдзе, мае намер правесці каля 75 розных імпрэз

Раней “Зорьку” ведала ўся Беларусь: з ёй мы раслі, вычыліся, пазнавалі свет. І сёння ў газеты вельмі шмат сяброў. Дарэчы, і малыя беларусы, якія разам з бацькамі жывуць за мяжой, могуць далучацца да праектаў газеты дзяцінства. Можна дасылаць лісты, маленькія апавяданні, вершы. Іх друкуюць на той мове, якой лепш валодае аўтар: беларускай ці рускай. Сваім бачаннем свету могуць падзяліцца й дарослыя. Карацей, “Зорь-

ка” па-ранейшаму паядноўвае людзей розных пакаленняў.

Праз многія гады рэдакцыя пракладвае сімвалічны “Мосцік сяброўства” з дзецьмі розных краін. Такую назву носяць і яе клуб. Рэдактар Людміла Грамовіч адзначае найбольш песную супрацу газеты з расійскімі ды казахстанскімі калегамі, юнымі карэспандэнтамі. Таму паспрыяў Міжнародны дзіцячы музычны конкурс “Віцебск-2019”, які збірае шмат дзяцей з іншых краін. Малыя заўзятае канкурсантаў можна далучацца да “команды зорьковцев”. Зазвычай сярод іх і тыя, хто не супраць папрацаваць у дзіцячым прэс-цэнтры: зрабіць для газеты апэратыўныя паведамленні, фотаздымкі, відэаролікі для сайта www.zorika.by і старонкі ў Instagram [zorka_gazeta](https://www.instagram.com/zorka_gazeta). Актывісты дзіцячай рэдкалегіі сустракаюць расійскіх і казахстанскіх школьнікаў у горадзе на Дзвіне, і пасля фэсту доўжыцца творчая супраца.

Сябруюць “зорьковцы” з італьянцамі: тыя ж не першы год прымаюць на аздараўленне ў свае сем’і дзяцей з прычарнобыльскіх рэгіёнаў Беларусі. Супрацу з грамадскімі суполкамі, школамі з Італіі дапамагло адладзіць беларускае добрачыннае аб’яднанне “Разам для лепшай будучыні”. Яго кіраўнікі Святлана і Сяргей Станкевічы супольна з рэдакцыяй газеты неаднойчы арганізавалі пазнавальна-экспедыцыйныя, аздараўленчыя паездкі для школьнікаў па Беларусі, за яе межы. У 2018-м юныя карэспандэнты “Зорькі” ды малыя беларусы паўдзельнічалі ў міжнароднай праграме па абмене школьнікамі “Мост сяброўства: Беларусь — Італія”. Было шмат усеагчымых імпрэз, былі знаёмствы з культурна-гістарычнай спадчынай як Італіі, так і краін, праз якія туды вядуць дарогі: Польшчы, Чэхіі, Аўстрыі. Юныя журналісты дзяліліся ўражаннямі з чытачамі “Зорькі”: пісалі падарожныя нататкі, замалёўкі, рэпартажы, інтэрв’ю. А летам 2019-га італьянскія сябры пры-

“Зорьковцы” святкуюць юбілей

ехалі ў госці да “Зорькі”. “Мы зладзілі з імі праект “Смехатэрапія” прама ў Доме прэсы, а таксама ў некалькіх дзіцячых аздараўленчых лагерах Мінскай вобласці, — згадвае Людміла Грамовіч. — Італьянскія валанцёры паказвалі нашым дзецям гумарыстычныя пастаноўкі, фокусы: там усё зразумела й без слоў”. → Стар. 6

ISSN 0439-3619

9 770439 361003

2 0003

ЮБІЛЕЙ

Кодавае слова: “Беларусь”

Зберагальнікам ідэі дзяржаўнай незалежнасці на працягу ўсёй сваёй 90-гадовай гісторыі застаецца часопіс “Беларусь. Belarus”, які працуе ў творчым і вытворчым тандэме з газетай “Голас Радзімы”

На юбілейную ўрачыстасць у Прэс-цэнтр мінскага Дом прэсы (у гэтым будынку на 9-м, найверхнім паверсе па вуліцы Багдана Хмяльніцкага, 10 А знаходзяцца рэдакцыі — як газеты, так і часопіса) прыйшлі сябры выдання, героі публікацый, былы супрацоўнік часопіса Алесь Гібок-Гібоўскі. Мадэратарам зацікаўленай размовы пра няпросты лёс часопіса, ягоную важную ролю ў гісторыі, культурным жыцці Бацькаўшчыны, наладжванні сувязяў з іншымі краінамі быў Павел Сухарукаў — дырэктар-галоўны рэдактар Выдавецкага дома “Звязда”, пад дахам якога выданні цяпер маюць магчымасць развівацца далей.

Супрацоўнік Амбасады Узбекістана ў Беларусі Даніяр Абідаў лічыць надзвычай важным, што часопіс “Беларусь. Belarus” спрыяе паглыбленню сяброўскіх сувязяў з рознымі краінамі. Ён і сам быў героем грунтоўнай публікацыі, удзячны журналістам за глыбокія матэрыялы, спецы выпуск, прысвечаны беларуска-ўзбекістанскім стасункам. Прадстаўнікі Вялікага тэатра Валеры Гедройц і Таццяна Аляксандрава лічаць: вялікая ўвага на старонках выдання да жыцця ў тэатры, прэм’ер, вядомых людзей мастацтва цалкам апраўданая. Свае віншаванні перадаў юбілярам і акадэмік Уладзімір Кульчыцкі, які добра знаёмы з часопісам яшчэ з 90-х: тады ягоны стрыечны брат-навуковец

Удзельнікаў імпрэзы вітаюць артысты гурта “Дударыкі”

Павел Сухарукаў уручае грамату Віктару Харкову

Уладзімір Агіевіч друкаваў у часопісе артыкулы, прысвечаныя Францыску Скарыне.

Цікавамі ўспамінамі пра амаль 8 гадоў працы ў часопісе (з 1996-га) падзяліўся пісьменнік, журналіст Алесь Гібок-Гібоўскі. А ўпрыгожвалі імпрэзу музыкай, спевамі сябры абодвух выданняў з дзіцячага фальклорнага гурта “Дударыкі”, які сёлета ўшанаваны спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта дзеячам культуры й мастацтва. Кіраўнік гурта Дзмітры Ровенскі ўдзячны журналістам за ўвагу да той важнай справы, якой ён з аднадумцамі займаецца больш за 50 гадоў. Пра якую Беларусь пішуць, расказваюць журналісты выдання, гаварылі галоўны рэдактар часопіса Віктар Харкоў, адказны сакратар Валянціна Ждановіч. Фотарэпартаж нашых калег з “СБ” пра імпрэзу можна паглядзець тут <https://www.sb.by/articles/khranitel-idei-nezavisimosti-zhurnal-belarus-belarus-otmechaet-90-letniy-yubiley.html>, а невялічкі відэасюжэт — на канале АНТ <https://ont.by/news/zhurnalu-belarus-90-let>

Ад самага стварэння ў 1930 годзе часопіс пранёс нязменнай сваю назву “Беларусь”: нібыта зберагаў высокую ідэю дзяржаўнай незалежнасці, якая ў нашым часе атрымала сваё яркае ўвасабленне.

Іван Ждановіч, былы намеснік галоўнага рэдактара часопіса “Беларусь”.
Фота SB.BY.

ЛІСТ У РЕДАКЦЫЮ

Хата сяброўствам багатая

У Самары ўжо ёсць “Беларуская хата” з адпаведным падворкам — у мясцовым Парку дружбы народаў

Хачу падзяліцца добрай навіной. Чытачы “Голасу Радзімы”, пэўна ж, ведаюць пра вялікі этнапраект, які рэалізуецца ў Самары. Дык вось, мы звярнуліся ў Міністэрства культуры Беларусі з просьбай дапамагчы ў афармленні “Беларускай хаты”. І ўвосень атрымалі доўгачаканую пасылку з Беларусі, з Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур. А ў ёй — рэчы, прызначаныя для афармлення інтэр’еру хаты, што стаіць ужо на беларускім падворку ў Парку дружбы народаў. Прыемна было нам пераканацца: кіраўніцтва Беларусі сапраўды падтрымлівае суайчыннікаў у замежжы. А этнапраект у самарскім Парку дружбы народаў, нагадаю, рэалізуецца з удзелам нашай Самарскай рэгіянальнай грамадскай арганізацыі па захаванні й развіцці самабытнасці беларускага народа “Белая Русь”. Усе даслааныя прадметы будуць размешчаны ў беларускай хаце: а гэта прыгожыя тканяныя ручнікі, герб Рэспублікі Беларусь ручной работы, сувенірныя наборы, лялькі, гарлачыкі, кнігі ды шыкоўныя альбомы пра Беларусь і беларускія нацыянальныя рамёствы.

У Парку ўжо заканчваецца будаўнічыя работы. На беларускім падворку стаіць прыгожая новая хата-зруб, ёсць таксама гаспадарчыя пабудовы, калодзеж, вароты з брамкай, плот.

Алег і Зоя Ксяндзовы каля беларускага падворка ў Самары

Пасаджана кустоўе, па вясне прадоўжым добраўпарадкаванне тэрыторыі.

Адкрыццё Парку дружбы народаў плануецца ў канцы ліпеня 2020 года. Як пацяплее — пачнем наводзіць парадак унутры хаты. Хочам стварыць праўдзівы беларускі інтэр’ер, напоўніць яе прадметамі побыту — і цяплом нашых рук і сэрцаў. Наша суполка “Белая Русь” прадставіла праект унутранага ўладкавання хаты, які адобраны старшынёй Саюза народаў Самарскай вобласці Расціславам Ху-

гаевым, галоўным архітэктарам праекта Аленай Чарнышовай ды ўзгоднены з мясцовымі этнографамі. Як усё задумана — пакуль раскрываць не буду. Але ж мы пастараемся максімальна перадаць адметнасці побыту беларусаў, паказаць нацыянальныя каларыт, асаблівасці жыцця व्यскоўцаў.

Алег Ксяндзоў, кіраўнік Самарскай рэгіянальнай грамадскай арганізацыі па захаванні й развіцці самабытнасці беларускага народа “Белая Русь”

СА СТУЖКІ НАВІН

Майкл Пампеа ў Мінску

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 1 лютага сустракаўся з Дзяржаўным сакратаром ЗША Майклам Пампеа. Дзве гадзіны доўжыліся перамовы. У часе іх Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Беларусь — гэта абсалютна міралюбная краіна з міралюбнымі народамі: “Да таго нас падштурхоўвае не толькі менталітэт, але і тая гісторыя, якую беларускі народ перажыў. Асабліва ў час, дарэчы, нашай сумеснай барацьбы супраць фашызму. Кожны трэці беларус у той вайне загінуў. Гэта кажа само за сябе. Уся краіна была пакрыта канцлагерамі, яўрэйскімі гета”.

Майкл Пампеа на сустрэчы заявіў, што Злучаныя Штаты Амерыкі не просяць Беларусь выбіраць паміж адносінамі з імі ці Расіяй. “Я спадзяюся, што мы можам далей развіваць нашы адносіны ў напрамку інвестыцый для таго, каб Беларусь мела суверэнітэт і незалежнасць. Я так разумею, гэта тое, што вы хочаце”, — адзначыў высокі госць.

На сумесным брыфінгу з Дзяржсакратаром ЗША Майклам Пампеа пасля сустрэчы ў Прэзідэнта Міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Макей заявіў, што разлічвае на далейшую па-

Аляксандр Лукашэнка і Майкл Пампеа

ступальную нармалізацыю адносінаў з ЗША. Па выніках перамоваў стала вядома: у бліжэйшы час ЗША прызначыць Амбасадара ў Беларусь.

Майкл Пампеа наведваў мінскі Парк высокіх тэхналогій, які актыўна супрацоўнічае з кампаніямі ЗША.

Перамагаюць тыя, хто не здаецца

Надзвычай драматычнымі выдаліся ў мінулыя выхадныя матчы з удзелам вядомых беларускіх тэнісістак. Гэта была сустрэча жаночых зборных Беларусі і Нідэрландаў у фармаце прэстыжнага Кубка Федэрацыі.

У першы дзень Аляксандра Сасновіч прайграла Кікі Бартэнс (8-я ў сусветным жаночым рэйтынгу), аднак Арына Сабаленка выраўняла камандны лік, перайграўшы на тым жа корце Аранчу Рус. А на другі дзень ужо Арына саступіла Кікі. У Сасновіч таксама не склаўся першы сет з Рус: прайграла суперніцы з лікам 6:0. Эмоцыі захліснулі дзяўчыну: у тэлетрансляцыі было бачна, што плакала. Папрасіла дапамогі ўрача. Пазней прызналася, што размова з спецыялістам вельмі дапамагла: “Гэта быў маральна складаны матч. Я ўсё трымаю ў сабе, не крычу, не выпускаю эмоцыі... Але праплакалася — і стала лягчэй гуляць”. У выніку Аляксандра Сасновіч выйграла матч: 0:6, 7:5, 6:2.

А далей быў драматычны парны паядынак: Арына з Аляксандрай змагаліся супраць Кікі Бертанс і Дэмі Схюрс. Ізноў — мора эмоцый, вострая гульня.

Аляксандра Сасновіч і Арына Сабаленка: яны ўсё ж перамаглі!

І да апошняга моманту не было зразумела: хто каго. Беларускі змаглі выступаць, і ўжо Кікі ледзь не плакала, калі ў яе не атрымлівалася ім супрацьстаяць.

Ніколі не здавайся! Гэты слоган ярка ўвасобілі ў жыццё Аляксандра з Арынай. Далей беларускую жаночую зборную чакаюць матчы Кубка Федэрацыі ў Будапешце, якія пройдуць з 14 па 19 красавіка.

Так трымаць, дзяўчаты!

Падрыхтаваў Іван Ждановіч

СВЕТАПОГЛЯД

Чалавек з кнігай

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Прэзідэнт Беларусі накіраваў прывітанне ўдзельнікам і гасцям кніжнай выставы-кірмашу ды VI Міжнароднага сімпозіума літаратараў “Пісьменнік і час”, у якім адзначаецца: кніжны форум стаў яркай падзеяй культурнага і духоўнага жыцця Беларусі. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што “ў Беларусі стаўленне да кнігі заўсёды было асаблівым, беражлівым, уважлівым, а пытанні зберажэння і эфектыўнага развіцця выдавецкай галіны застаюцца ў ліку важных дзяржаўных прыярытэтаў”.

“Чалавек з кнігай” у Беларусі — гэта ўжо элемент народнай культуры, беларускай ментальнасці. Пры Нацыянальнай бібліятэцы, на галоўным праспекце сталіцы светач нашай нацыі Францыск Скарына ўвасоблены шасціметровым у бронзе — з кнігай у руках. А фрагменты адной з найстарэйшых нашых ацалелых у віхурах часу кніг — Тураўскага Евангелля — датуюцца XI стагоддзем. Сама ж Мінская міжнародная выстава-кірмаш даўно стала важным сродкам пашырэння ў грамадстве якаснай літаратуры, высокай культуры чытання, да таго ж яна эфектыўна спрыяе міжнароднаму гуманітарнаму супрацоўніцтву.

Але што ж найгалоўнае ў патэмнай сувязі чалавека з кнігай? У часе ўрачыстага адкрыцця стэнда Расіі, якая сёлета была на выставе-кірмашы Ганаровым госцем, вядомы беларускі святар, праціерэй Фёдар Поўны спачатку нагадаў біблейскую ісціну пра тое, што на пачатку было Слова. І пажадаў усім, каб Слова паранейшаму было найвышэй за ўсё, каб яно ўціхамірвала нас, давала нам жыццёвых сілаў.

На стэндзе сімферопальскага выдавецтва “Н. Орианда” я пабачыў шыкоўнае двухтомнае выданне — падрабязны апавед пра жыццё, подзвігі святцыя Лукі Крымскага (у свеце вучонага-хірурга Валянціна Война-Ясянецкага). І што дзіўна: супрацоўніца выдавецтва Рына Замтарадзэ, яе калега Віктар Катцын без цяжкасці згадалі, што родавыя карані святога “з-пад беларускага Нава-

Супрацоўнікі выдавецтва “Н. Орианда” з кнігамі пра святцыя Луку Крымскага Война-Ясянецкага

градка”. Я ж толькі ўдакладніў, што вёска Ясянец цяпер — на тэрыторыі Баранавіцкага раёна. Вось што значыць сіла слова! Дзякуючы яму мы пазнаем свет, спасцігаем вядомага дзяржаўнага дзеяча, дыпламата Уладзіміра Дражына “Дражно. Моя малая родина” (выдавецтва “Беловагрупп”). Гэта глыбокі, поліфанічны апавед пра родную вёску, што ў Старадарожскім раёне Мін-

скай. У першы ж дзень выставы на беларускім стэндзе, аформленым у выглядзе вялікай кнігі ў зелянаватых тонах, прэзентавалася выданне вядомага дзяржаўнага дзеяча, дыпламата Уладзіміра Дражына “Дражно. Моя малая родина” (выдавецтва “Беловагрупп”). Гэта глыбокі, поліфанічны апавед пра родную вёску, што ў Старадарожскім раёне Мін-

скай. Аўтар прызнаўся, што працаваў над кнігай многія гады, выкарыстаў унікальныя матэрыялы ў тым ліку і з замежных архіваў, каштоўныя здымкі фотамайстра мінулага Ісаака Сербавана. І як жа прыгожа было бачыць, як кніга сабрала на выставе вядомых людзей краіны, шматлікіх сяброў Уладзіміра Несцеравіча ягоных сваякоў, унукаў. Можна толькі падавацца, што выданне стала адным з лаўрэатаў Нацыянальнага конкурсу “Мастацтва кнігі” — як лепшая кніга на тэму малой радзімы. Адзначаны і фотаальбом Дзяніса Раманюка “Беларусь. Храм і краявіды” (вышэйшая ўзнагарода конкурсу, намінацыя

Пісьменнік Валеры Казакоў

Уладзімір Дражын (з кветкамі), яго родзічы, сябры, землякі

А гэта — кніжны самелье з Украіны

Сяргей Кандыбовіч

Расійскае акадэмічнае выданне на выставе

“Трыумф”), а таксама грандыёзнае факсімільнае выданне “Берасцейская Біблія. 1563” — у намінацыі “За ўнёсак у зберажэнне духоўнай спадчыны”.

З кнігай, прысвечанай памяці бацькі, мінскага педагога Льва Кандыбовіча, пабачыў я на выставе-кірмашы ягонага сына

Сяргея Кандыбовіча, кіраўніка Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусы Расіі”. А ягоны папярэднік на гэтай пасадзе, пісьменнік Валеры Казакоў прэзентаваў выданні, што выйшлі ў Беларусі да 75-годдзя Вялікай Перамогі.

Радзіма... Бацькі... Перамога... Кніга... Па гэтых прыступках узвышаецца душа.

Пакуль мы з кнігамі — у нашай прыгожай планеты ёсць шанец ацалець, нягледзячы на ўсе жудасныя каранавірусы ды прыродныя катаклізмы. І ў нас ёсць шанец выжыць разам з Зямлёй — пакуль мы з кнігамі.

Чытайма!

Іван Ждановіч.
Фота аўтара.

КУЛЬТУРНЫ ДЫЯЛОГ

Монаспектакль Глеба Кудрашова

“Малюся той, якая стала Украінай” — монаспектакль пад такой назвай праішоў у пlynі Міжнароднага сімпозіума літаратараў “Пісьменнік і час”

Зладжаны ён быў у Рэспубліканскім цэнтры нацыянальных культур. І хоць гучаў на ўкраінскай мове, ды зразумелым быў не толькі прадстаўнікам украінскай дыяспары. Аўтар літаратурна-музычнай дзеі — наш супляменнік, украінскі вучоны і даследчык Глеб Кудрашоў. Спектакль пастаўлены паводле яго кнігі “«Любове ніжна моя, не відлітай...» Публіцыстычныя нарысы, статтi, дыялогі та спогады пра Раісу Киричен-

ко”. Выданне прэзентавалася на кніжнай выставе-кірмашы летась. На гэты раз Глеб Кудрашоў, акрамя кнігі, паказаў гледачам унікальныя відэафрагменты з асабістага архіва, сам выканаў украінскія песні з рэпертуару

Глеб Кудрашоў

Раісы Кірычэнкі, узнёсла чытаў украінскую паэзію.

Глеб калісьці сам спяваў у хоры і не раз асабіста сустракаўся з народнай артысткай Украіны. А таму сёння з вялікай цікавасцю даследуе яе жыццё і творчасць. Літаратар называе Раісу Кірычэнку сваім духоўным настаўнікам. Раіса Апанасаўна пры жыцці неаднаразова наведвала Беларусь, прымала ўдзел у Міжнародным фестывалі мастацтваў “Беларуская музычная восень”. Захаваліся запісы беларускіх народных песень у выкананні спявачкі. Монаспектакль Глеба Кудрашова адбыўся пры падтрымцы

Мінінфармацыі Беларусі, Амбулаторыі Украіны ў Беларусі і Рэспубліканскага цэнтры нацыянальных культур. Палітру беларуска-ўкраінскіх літаратурных і кніжных сувязяў у РЦНК адлюстроўвала і выстава выданняў на ўкраінскай мове, з якой можна было пазнаёміцца перад монаспектаклем.

Нагадаем, што праграму сімпозіума літаратараў сёлета вызначала наступнае выказванне: “Пісьменнік і час: літаратура як частка культурнага дыялогу”. Да дыялогу ж былі запрошаны прэзіаікі, паэты, публіцысты, літаратуразнаўцы, перакладчыкі з 29 краін: Азербайджана, Балгарыі, Беларусі, Венгрыі, Вялікабрытаніі, ФРГ, Грузіі, Італіі, Індыі, Іспаніі, Казахстана, Кі-

Афіша монаспектакля

тая, Латвіі, Літвы, Малдовы, Мальты, Манголіі, Палесціны, Партугаліі, Польшчы, Расіі, Сербіі, Славакіі, Таджыкістана, Туркменістана, Турцыі, Узбекістана, Украіны, Францыі.

Ганна Лагун

ТЭРЫТОРЫЯ ТВОРЧАСЦІ

Еўдакія Лось

Чытачы “ГР” ведаюць: пяць ужо гадоў наш Цэнтр нацыянальных меншасцяў “Радзіма” з Эстоніі пры падтрымцы Амбасады Беларусі ў Таліне знаёміць жыхароў Эстоніі з творчасцю беларускіх паэтаў-юбіляраў. Мы надалі ўвагу Янку Купалу, Максіму Багдановічу, Пімену Панчанку, Паўлюку Пранузе. А летась напрыканцы года больш за 120 чалавек сабралася на Музычна-паэтычную вечарыну “Спяваюць паэты на зямлі...”, прысвечаную 90-м угодкам паэткі Еўдакіі Лось.

Госці вечарыны аглядзелі выставу дзіцячых работ “Вершы Еўдакіі Лось у малюнках”: з конкурсных работ юных мастакоў Беларусі, Эстоніі, Латвіі, Літвы, Расіі ды Італіі. На Міжнародны конкурс паступіла 179 работ ад 175 удзельнікаў. Вітаючы гасцей ды ўдзельнікаў імпрэзы, Амбасадар Беларусі ў Эстоніі Вячаслаў Качанаў адзначыў, што падобныя конкурсы вельмі спрыяюць развіццю міжнароднай супрацы, паразуменню між людзьмі: “Бо менавіта дзіцячая творчасць служыць правадніком міра-любнасці ды ўмацоўвае сяброўскія стасункі паміж дзецьмі”. Падзякаваўшы актывістам ЦНМ “Радзіма” за вялікую арганізацыйную працу ў часе падобных праектаў, спадар Амбасадар уручыў кіраўніцы Цэнтра вучобы й развіцця “EVA-Studiorum” Ніне Пээрна ўзнагароду Міністэрства замежных спраў Беларусі: медаль “100 год дыпламатычнай службе Беларусі”. Граматамі беларускай дыпмісіі адзначаны пераможцы конкурсу дзіцячага малюнка, падзякі Амбасады

У гонар Еўдакіі Лось

Чарговая імпрэза з вялікага цыкла, прысвечанага беларускім паэтам-юбілярам, прайшла ў Таліне

атрымалі вучэбна-адукацыйныя ўстановы, удзельнікі конкурсу.

Праца журы на гэты раз была няпростай: большасць дасланных работ — яркія, цікавыя. Давялося выбраць найлепшыя ў пяці ўзроставых катэгорыях ад 5 да 16 гадоў. І ўрэшце вызначылі 19 пераможцаў, многія работы адзначаны падзякамі. У складзе журы працавалі вядомыя рускія мастакі Эстоніі Генадзій Яльцоў ды Алена Міронава-Яльцова, згаданая ўжо Ніна Пээрна, бацькі навучэнцаў Беларускай нядзельнай школы “Буслікі” ды філолагі з Мінска: рэдактар часопіса “Здаровы лад жыцця” Аляксандр Канановіч і педагог Вольга Канановіч. Выступаючы на імпрэзе, старшыня журы Генадзій Яльцоў з задавальненнем адзначыў, што малюнкi з усіх краін-удзельніц паказалі высокі мастацкі ўзровень дзіцячай творчасці, яны багатыя на фарбы, вобразы, у іх разнастайныя стылі, тэхнікі выканання. Алена Міронава-Яльцова нагадала: з кожным годам расце колькасць удзельнікаў. І здорава, што ёсць вялікая цікаўнасць да творчасці беларускіх паэтаў не толькі ў Беларусі, але і ў іншых краінах.

Вечарыну вельмі ўпрыгожылі танцавальныя гурты настаўнікаў і вучняў эстонскай школы з пасёлка Вяэна. Як вядома, 2018–2020 гады ў Беларусі — гэта Трохгоддзе малой радзімы. Мы жывём у Эстоніі, таму для кожнага з нас і Эстонія — малая радзіма. Тым больш для беларускіх дзетак, якія тут нарадзіліся, растуць. Любіць сваю Радзіму дзяцей вучаць дома бацькі, вучаць і ў школе на-

стаўнікі. Яркія выступленні эстонскіх гуртоў засведчылі, што такія намаганні — зусім не марныя.

Гарачымі апладысмантамі сустракалі гледачы выступоўцаў, якія чыталі вершы Еўдакіі Лось. Старонкі жыцця паэткі пераклікаліся з яе вершамі — з вуснаў эстонскіх школьнікаў, гасцей нашай імпрэзы. Кажучы пра любоў паэткі да роднага краю, верш “Продкі” прачытала настаўніца з 48-й мінскай школы Вольга Канановіч. Верш “Голас поля” гучаў ад вучаніц Клаагаскай школы, і яны ж, удзельніцы гурта “Дзяўчаты”, выканалі танец “Васільковае неба”.

А ці ведалі вы, што вершы Еўдакіі Лось перакладзены на 32 мовы свету? Распавядаючы пра тое, госць з Украіны Станіслаў Балабуха прачытаў верш “Роднай мове” ў перакладзе на ўкраінскую (“Ріднай мові”). Закранаючы ваенную тэму, Анастасія Альховік з Беларусі чытала “Дзяўчаты мінулай вайны”. Вучні Беларускай нядзельнай школы “Буслікі” чыталі дзіцячыя вершы паэткі па-беларуску — і яны ж упрыгожылі танцам “Матрешка” верш “Табе, Расія!”, прачытаны вучаніцай Кехраскай гімназіі. Дарэчы, усіх удзельнікаў, выступоўцаў мы частавалі беларускімі цукеркамі, прысмакамі. Рады былі вітаць на свяце гасцей з мінскай 48-й школы імя Ф.А. Малышава, 447-га дзіцячага садка Мінска, з Цэнтра творчасці дзяцей і моладзі імя Хаіма Суціна (гарадскі пасёлак Смілавічы).

І завяршыўся наш своеасаблівы Дзень беларускай культуры прыгожым, апты-

Арганізатары імпрэзы Кэтлін Пукк, Ніна Пээрна з Амбасадарам Вячаславам Качанавым

містычным выступам саліста ансамбля беларускай песні “Світанак” Сяргея Шабалава з літоўскага Вісагінаса.

А потым — прыгожы стол: смачныя беларускія стравы, цёплыя сяброўскія гутаркі. Нам, арганізатарам, вельмі прыемна было чуць словы падзякі ад эстонскіх вучняў, іх бацькоў за цёплую й душэўную імпрэзу ды бачыць, як усе яны робяць здымкі ля сваіх работ на выставе. А Таццяна Чарвова, навуковы магістр гісторыі культуры, кіраўніца таварыства “Талінскі цэнтр эстэтычнага выхавання”, звярнулася да Ніне Пээрны з такімі цёплымi словамі: “Ніна, якая ў вас дружная беларуская сям’я! І як добра было сёння з вамі — у такой цёплай лагодзе вечара, проста душа мая адпачывала! Колькі ж укладзена вашае працы й сэрца ва ўсё — а галоўнае, у дзяцей! Яшчэ раз вельмі хочацца павіншаваць вас — з такой заслужанай узнагародай ад усіх нас!”

Святлана Івашкевіч, Эстонія

А ЦЯПЕР — ТАНЦУЕМ!

У Прыбайкаллі — “Падыспань”

Ларыса Намаконава

Кіраўнікі розных харэаграфічных калектываў рэгіёну паўдзельнічалі ў танцавальным семінары, які ладзіла Іркуцкае таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага

Ажно 30 энтузіястаў паглыбіліся ў дзівосны свет беларускіх народных танцаў на незвычайным семінары. Прычым зрабілі тое з задавальненнем і радасцю, з асалодай для розуму й цела. Зладзіла ж семінар 25 студзеня рэгіянальная грамадская арганізацыя “Іркуцкае таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага”, рэалізуючы сацыяльна значны

праект “Строім будучае, сыхраняя традыцыі”. Цэлых восем гадзін тэорыі ды практыкі дала энтузіястам Ларыса Намаконава — харэограф міжнароднага ўзроўню, выкладчыца харэаграфічных дысцыплін вышэйшай катэгорыі, балетмайстар ансамбля танца “Узорочье”.

Ларыса Уладзіміраўна паставіла ўжо дзясяткі танцаў на аснове беларускага фальклору. На семінары падаваліся веды як па методыцы народнага танца, так і парады майстра ў пастановачнай працы, каб удзельнікі семінара сваімі нагамі, як кажуць, адчулі матэрыял. Хто прайшоў навучанне — атрымаў спецыяльны сертыфікат. А былі гэта педагогі дадатковай адукацыі Цэнтра творчасці Іркуцкага раёна, кіраўнікі харэаграфічных гуртоў з Іркуцка, пасёлка Тайтурка (Усольскі раён), музычныя кіраўнікі, клубныя работнікі з вёсак Андрушына (Уян Куйтунскі раён), сяла Тургенеўка (Баяндаеўскі), сяла Бабагай ды вёскі Марынінск (Заларынскі раён).

Перафразуючы вядомае: калі семінары праводзяць-

ца — значыць, гэта ж некаму патрэбна. Уявіце сабе, што беларускія народныя танцы сапраўды запатрабаваныя ў Прыбайкаллі! А зладзілі мы семінар, бо паступаюць заплыты ў беларускую суполку ад кіраўнікоў харэаграфічных гуртоў, якія жадаюць пашырыць рэпертуар ансамбляў беларускімі пастаноўкамі. Мы

вельмі ўдзячны Ларысе Уладзіміраўне: за яе высокі прафесіяналізм, самаадданасць, падтрымку ў развіцці беларускай танцавальнай культуры ў Прыбайкаллі. На семінары вывучаліся асноўныя рухі беларускіх танцаў, фальклорныя беларускія танцы, да таго ж зроблена сцэнічная апрацоўка танцаў “Верабей”, “Пады-

спань”, “Жабка”, “Мітусь”. А ўрэшце вучоба ў нас атрымалася святочнаю, вельмі карыснаю, радаснаю.

Мы ўдзячны й Цэнтру развіцця творчасці дзяцей і юнацтва “Узорочье” (дырэктар — Уладзімір Міхайлавіч Чарнегаў, намдырэктара па АХЧ — Барыс Сяргеевіч) — за выдатныя ўмовы правядзення семінара, цёплы й добразычлівы прыём. Наш паклон за падтрымку імпрэзы й спецыялістам нашага сталага партнёра: Цэнтра развіцця творчасці дзяцей і юнацтва Іркуцкага раёна (дырэктар — Ангеліна Генадзеўна Сыравацкая, метадыстка — Таццяна Уладзіміраўна Сіпакова).

І галоўнае! Цяпер беларускія танцы будзе танцаваць усё Прыбайкалле. Бо з семінара й пачалася падрыхтоўка Дзён беларускай культуры ў велізарным расійскім рэгіёне: яны ж пройдуць у сакавіку-красавіку 2020-га года на розных пляцоўках Іркуцкай вобласці.

Алена Сіпакова, кіраўніца Іркуцкага таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага

У танцавальным класе

ТАЛЕНТЫ

Вячка Целеш ды іншыя

На выставе, якая ладзілася ў латышскай сталіцы, Амбасадар Беларусі Васіль Марковіч уручыў медаль “100 год дыпламатычнай службе Беларусі” вядомаму беларускаму мастаку з Рыгі

Лявон Маствілішкі. Рыжскія сілуэты.

У кожнага з нас ёсць улюбёны куточак на зямлі: ці то вёсачка, ці то горад. Беларускія мастакі Латвіі з аб’яднання “Маю гонар”, безумоўна, любяць Рыгу. Вулкамі яе, здаецца, блукае рэха стагоддзяў, тут, пад вятрамі Балтыі, асаблівы водар кавы ў маленькіх кавярнях... Гэта горад, дзе лёгка набыць можна маленькі кавалак бурштыну: як сваё асабістае сонца. І ў Рызе жывуць прыгожыя, таленавітыя людзі — кожны са сваім унутраным святлом. Гэта горад з адметнай дынамікай, колерамі, танаі і паўтанамі, рытмамі. Карацей: нібы створаны ён для мастацтва і мастакоў. Пэўна, таму і прыйшла ідэя сябрам суполкі “Маю гонар” падзяліцца

сваімі ўражаннямі аб Рызе, перанесенымі на палотны. Як там у Максіма Танка: “Я мушу пакінуць адбітак жыцця/ На камні, жалезе і золаце”. Спіс носьбітаў, мяркую, можна пашыраць!

Напрыканцы верасня-2019 у памяшканні Рыжскай думы пачаўся Вячкі Целеша прайшла чарговая выстава нашых дарагіх мастакоў. Кожны з іх сродкамі выяўленчага мастацтва падзяліўся з рыжанаі, гасцямі горада сваімі ўражаннямі пра Рыгу, якая стала для іх не проста месцам сталага жыцця, а моцнай любоўю назаўжды.

Вярнісаж — заўсёды “момант ісціны” для людзей мастацтва, яго прыхільнікаў. Гэта хваляванне, спадзяванне, парыванне душы,

высокая энергетыка сутворчасці... Сустрэча з мастацтвам вымушае нас “вібраваць” адпаведным чынам. А якое шырокае гэта энергаполе! Прыгажосць, хуткаплыннасць жыцця, чалавечая годнасць, маральная чысціня, Радзіма, Вечнасць... Усё жыццё мы ў пошуках: дзе сапраўдныя сябры, дзе наша дарога, дзе самае галоўнае ў свеце?.. А мастак яшчэ і шукае стыльовую палітру, мастацкія сродкі, каб перадаць, “пакінуць адбітак” сваіх думак, уражанняў, эмоцый, азарэнняў. Ці ж не цуд: уважлівы, праніклівы позірк творцы выходзіць з паўсядзённасці нешта істотнае, своеасаблівае і, спыняючы імгненне, у той жа час доўжыць яго ў Вечнасці. На гэты раз на выставе мы знаёміліся з працамі Вячкі Целеша, Віктара Малышчыца, Надзеі Ізяскавай, Ірыны Кароль, Ганны Пепіні, Аліны Літвіненка, Кацярыны Озберг. З прыязнасцю ўспрынялі і працы фотамастакоў Лявона Маствілішскага ды Алены Ціхаміравай.

Восень — гэта бадай што заўжды пара незвычайнай прыгажосці. А восень у Рызе штотым адметная, лічаць рыжанае: багатая і на фарбы, і на добрыя справы. Сімвалічна яшчэ, калі ўвосень людзям аддаецца належнае за іх заслугі. Восень і Вячка Целеш

цалкам заслужана, як лічаць беларусы Рыгі, адзначаны юбілейным медалём Міністэрства замежных спраў Беларусі. Узнагароду “100 год дыпламатычнай службе Беларусі” вядомаму дзеячу беларускага руху ўручыў Амбасадар Беларусі ў Латвіі Васіль Марковіч.

Паважаны ўраджэнец Ваўкавыскага раёна Гродзеншчыны — і сапраўды, смела скажу, патрыярх народнай дыпламатыі ў прасторы Беларусь — Латвія. З гэтай нагоды Вячка Целеш расказвае сябрам, як у 1994-м у былой сваёй майстэрні сустрэўся з Айварам Калве. Шчыра, пра многае гутарылі два сябры, мастацтвазнаўцы, публіцысты: беларус Вячка Целеша і латыш Айвар Калве. І ўжо тады ў знак пашаны і сяброўства падараваў Айвар яму кнігу з надпісам: “Беларускаму паслу

Вячка Целеш

ў Рызе”. А дзейнічала ўжо тады ў Рызе “Беларуская хатка”, у якой утульна было ўсім прыхільнікам беларускай мовы, культуры, мастацтва і музыкі. Там слова наша роднае па-сяброўску гучала разам “з латышскім словам трапяткім”, як пісаў нехта з паэтаў.

Прайшлі гады. Хоць “Беларуская хатка” ў Рызе больш няма, але ёсць аж цэлы “беларускі дом”: Амбасада Рэспублікі Беларусь. Ёсць наша Беларуская школа імя Янкі Купалы. Ёсць вялікі Саюз беларусаў Латвіі, Таварыства беларускай культуры “Сьвітанак”, Таварыства “Вытокі” ды іншыя сляды беларускай прысутнасці ў горадзе. А самае галоўнае — ёсць людзі, якія ўсе разам і кожны паасобку робяць нешта пазіўнае, прыгожае на карысць нашай Бацькаўшчыны. Ну а вам, шануюныя мастакі, асабліва наша ўдзячнасць. Новых непаўторных вам уражанняў жадаю. І не толькі рыжскіх!

Ганна Іван, г. Рыга

В. Целеш. Інтэграцыя. Нацюрморт з Рыжскім і Беларускім бальзамам.

СВЯТА

Разам збірацца — прыгожая праца!

Генконсульства Расіі ў Ліепаі Дзмітрый Багданаў, Надзвычайны і Паўнамоцны Амбасадар Беларусі ў Латвіі Васіль Марковіч, эксперт па пытаннях недзяржаўных арганізацый у Ліепаі Брыгіта Дрэйж, прадстаўнік Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур з Беларусі Аляксандр Валодчанка, старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова, прадстаўнікі няўрадавых арганізацый нацыянальных меншасцяў Ліепаі, Вентспілса, Рыгі.

Вітаючы юбіляраў, Амбасадар Васіль Марковіч адзначыў, што за 20 гадоў дзейнасці “Мара” стала неад’емнай часткай ліепайскага грамадства. Актывісты суполкі ўдзельнічаюць у гарадскіх і латвійскіх святах, ладзяць гастролі знакамітых беларускіх калектываў у Ліепаю: “Беларусы Ліепаі адчынілі Беларускі дом за сотні кіламетраў ад Бацькаўшчыны, на беразе Балтыйскага мора. І дзякуючы таму ў Ліепаі ёсць месца, дзе можна беларусам сустрэцца, пагаварыць, падзяліцца радасцю і паспяваць нашы родныя, матуліны песні”. Васіль Міхайлавіч дадаў, што Беларуская грамада ў Ліепаі — сапраўды жывы, неформальны асяродак, у якім супляменьнікі разам радуюцца і светла тужаць па Бацькаўшчыне, а працуючы на карысць краіны, дзе знайшлі сваё шчасце, дзе нара-

дзіліся іх дзеці і ўнукі, — усё ж заўсёды памятаюць і родную Радзіму-Беларусь.

Напрыканцы святачнага канцэрта гурт “Паўлінка” ды ўдзельнікі праекта “Латвія і Беларусь. Насустрач адзін аднаму” (ужо шосты год яго рэалізуе “Мара”, у праекце паўдзельнічала звыш 350 школьнікаў і прадстаўнікоў моладзі) разам спявалі песню “Родная мова”. Да Дня беларускай культуры ўдзельнікі праекта з ліку навучэнцаў мясцовых сярэдніх навучальных устаноў пад кіраўніцтвам настаўніц Тацяны

Курдзекі ды Тацяны Пярчаткінай падрыхтавалі выставу пра беларусаў, якія жывуць у Ліепаі, пакінулі след у яе гісторыі ці культуры. Выстава размяшчалася ў фэа залы, пры ўваходзе на канцэрт.

Вядучая канцэрту Жанна Буйніцкая дзякавала ўсім, хто за час дзейнасці суполкі “Мара” спрычыніўся да яе карысных грамадскіх спраў. І запрасіла тых, каму цікавыя культура, традыцыі, сучаснае жыццё беларусаў прыходзіць у Беларускі дом — ён па вуліцы Яня, 8.

Анжэла Фаміна, г. Ліепа

Удзячнасць за вялікую працу актывістам суполкі “Мара” выказвае Амбасадар Васіль Марковіч

На святкаванні 20-гадовага юбілею Ліепайскага таварыства “Мара” яго актывісты запрасілі ганаровых гасцей, шматлікіх сяброў з розных гарадоў ды таленавітых артыстаў з роднай Бацькаўшчыны

Суполка “Мара” святкавала 20-годдзе — шырока і прыгожа. 6 снежня ў Ліепаю прыехалі госці з Беларусі, Літвы, з латышскіх гарадоў Рыгі ды Вентспілса. У святачным канцэрте паўдзельнічалі ансамбль беларускай песні “Паўлінка” з Ліепаі, а таксама госці з горада-пабраціма Гомеля: заслужаны аматарскі калектыў Беларусі, ансамбль танца “Дружба” (якім кіруе Алена Цімашэнка). Імпрэза ладзілася ў плыні традыцыйных восеньскіх Дзён беларускай культуры ў Латвіі. А праходзяць дні штогод, нагадаем, пры падтрымцы Саюза

беларусаў Латвіі, Амбасады Беларусі ў Латвіі. На гэты ж раз да прыгожай, сяброўскай справы далучылася і Ліепайскае самакіраванне.

Канцэрт адкрываў вітальным словам старшыня праўлення суполкі “Мара” Віктар Янцэвіч. Ён жа і расказаў каратка, як утварылася суполка, чым жыла, што плануюць зрабіць актывісты бліжэйшым часам. Суполка, нагадаў, жыве з дэвізам “Любі Латвію, памятай Беларусь”, паядноўвае неабывяковых да беларускай справы людзей — тых, хто актыўна ўдзельнічае ў зберажэнні і пашырэнні культурнай спадчыны, народных традыцый, роднай мовы беларусаў.

Сярод ганаровых гасцей, якія выступілі на сцэне з віншаваннямі ў адрас юбіляра, былі мэр Ліепаі Яніс Вілніціс, дэпутат Гробінскай краёвай думы Генадзій Яфімаў, консул

Танцоры з Гомеля ўразілі глядачоў сваім артыстызмам і прыгожымі касцюмамі

Вядучыя канцэрта Юры Хадаровіч і Жанна Буйніцкая перадыхаюць на сцэну

СЛЕД НА ЗЯМЛІ

“Неба не дасць памерці”

Пад такой назвай у Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры 29 студзеня прайшла вечарына, прысвечаная памяці й 80-годдзю пісьменніка, лаўрэата Дзяржпрэміі Беларусі ды Літаратурнай прэміі імя Івана Мележа Леаніда Марцінавіча Дайнекі

Дзмітры Дайнека (злева), Генрых Далідовіч і вядучая вечарыны Эліна Свірыдовіч

Шматлікім чытачам ён вядомы раманами “Меч князя Вячкі”, “След ваўкалака”, “Жалезныя жалуды”, “Назаві сына Канстанцінам”, у якіх пісьменнік спрабуе заглянуць у даўняе мінулае Беларусі. А ягоны фантастычны раман “Чалавек з брыльянтавым сэрцам” па захапляльнасці параўнальны з творамі сусветна вядомага пісьменніка Айзека Азімава. Вядомы чытачам Леанід Дайнека і як выдатны паэт, эсэіст.

Пры жыцці ён шмат падарожнічаў, наведваў Грэцыю, Кіпр, Крит, для сыноў зладзіў паездку ў Ізраіль, дзе наведваў разам з імі святыя мясціны.

Пісьменнік, расказаў блізкія на вечарыне, вывучаў англійскую, грэчаскую мовы, замежныя словы і ў побыце выкарыстоўваў, быў у ладзе са смартфонам, Фэйсбукам, вайберам... Ва ўтульнай зале музея сабралася радня пісьменніка: ягоная жонка Зінаіда Міхайлаўна, сыны Сяргей, Дзмітры ды Сцяпан з жонкамі, дзецямі. Шмат было гасцей вечарыны, прозвішча якіх на слыху, і якія добра ведалі юбіляра, сябравалі з ім. Вяла вечарыну супрацоўніца музея Эліна Свірыдовіч, і першае слова дала паэту Сяргею Законнікаву, які сябраваў з Леанідам Дайнекам са студэнцкіх гадоў. Пра

гады сумеснай працы ў часопісе “Маладосць” (там Леанід Марцінавіч доўгі час працаваў адказным сакратаром) расказаў Генрых Далідовіч, раней галоўны рэдактар выдання. Цікавымі ўспамінамі падзяліўся выдавец, паэт Кастусь Цвірка, а галоўрэд “Маладосці” Святлана Воцінава расказала пра пісьменніка шляхам дэманстрацыі на экране дакументаў, што зберагаюцца ў рэдакцыйным архіве.

Шмат цёплых слоў у адрас пісьменніка-юбіляра прагучала ад супрацоўніцы Нацыянальнай бібліятэкі Таццяны Лаўрык, якая даследуе жыццёвы і творчы шлях Леаніда Дайнекі. Яна прачытала й яго вершаваныя радкі. Паэт, галоўны рэдактар часопіса “Верасень” Эдуард Акулін адзначыў, што пісьменнік часта друкаваўся ў часопісе, і што яго творы абуджаюць нашу гістарычную памяць, гордасць беларусаў за сваю Бацькаўшчыну. Эдуард Акулін прачытаў верш Леаніда Дайнекі “Балада пана Гарбанёва”, надрукаваны ў “Верасні”. А напярэдадні вечарыны сам Эдуард Акулін напісаў верш “Плешчаніца”, прысвечаны Леаніду Дайнеку, музыку на які напісаў бард Канстанцін Гарашчанка — ён жа пад гітару й праспяваў новую песню.

Добрыя словы пра свайго свёкра сказала спявачка Таццяна

на Беланогая (Дайнека), жонка сярэдняга сына пісьменніка, Дзмітрыя. Таццяна выканала песню на верш Леаніда Дайнекі, мае намер запісаць кампакт-диск, у які ўвойдуць таксама іншыя запісы песень на яго вершы. Пра бацьку цёплыя словы казаў ягоны сын Дзмітры, ён жа падарыў Музею літаратуры ад сям’і Дайнекаў поўны камплект выданняў пісьменніка й сямейныя фотаздымкі.

Лявон Целеш.
Фота Эліны Свірыдовіч.

Выступае Таццяна Лаўрык, супрацоўніца Нацыянальнай бібліятэкі, даследчыца творчасці Леаніда Дайнекі

ЛІТАРАТУРНЫЯ МАСТЫ

Дар ад Рабіндраната Тагора

У выдавецтве “Мастацкая літаратура” рыхтуецца да друку кніга лаўрэата Нобелеўскай прэміі ў галіне літаратуры за 1913 год Рабіндраната Тагора “«Душа народа» на мовах народаў свету”

“Душа народа” — паэтычнае, пранізлівае слова класіка бенгальскай, індыйскай літаратуры, якое з набыццём Індый незалежнасці стала Гімнам краіны. Беларуская-індыйская літаратурная стасункі маюць багатую гісторыю. Упершыню слова класіка загучала па-беларуску яшчэ ў 1920-я гады. Сярод перакладчыкаў яго паэзіі — і народны пясняр Беларусі Якуб Колас. У розныя гады ў Індыі пабывалі Янка Брыль, Рыгор Барадулін, Уладзімір Гніламедаў, Юрый Сапажкоў, іншыя пісьменнікі.

“Мы вырашылі, склаўшы кнігу з паэтычнымі перакладамі неўміручага тэкста, аддаць даніну пашаны беларуска-індыйскай дружбе, — расказвае рэдактар зборніка Вольга Рацэвіч. — Адкрывае кнігу арыгінальны тэкст на бенгальскай мове. У своеасаблівую анталогію ўвайшлі ажно шэсць пераўвасабленняў на беларускую мову: іх здзейснілі Мікола Мятліцкі, Марыя Кобец, Навум Гальпяровіч, Ганна Бараноўская, Генадзь Аўласенка, Віктар Шніп. У кнізе ёсць пераклады на балкарскую, гуджарацкую, інгушскую, каннада, літоўскую, малайяма, марыйскую, панджабі, таджыкскую, тамільскую, тэлугу, туркменскую, урду, чарнагорскую, шорскую, чувашскую ды іншыя мовы — усяго каля 50 перакладаў.

Мікола Берлеж

СВЕТ ДЗЯЦІНСТВА

“Зорька” і яе замежныя сябры

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Шмат гадоў “зорьковцы” ўдзельнічаюць у творчым праксе “Чарнобыльскіх шлях — дарога жыцця: у будучыню — з надзеяй”. Дзякуючы яму таленавітыя дзеці з чарнобыльскіх рэгіёнаў Беларусі, Украіны ды Расіі маюць магчымасць прыехаць у Мінск і паказаць свае здольнасці на сцэне. І “Зорька” вылучае сваіх пераможцаў, дае ім спецыяльныя прэміі. А потым сочыць за іх поспехамі, дапамагае ў творчым росце.

Традыцыйна рэдактар “Зорькі” ўваходзіць у склад журы Міжнароднага конкурсу-фестывалю дзіцячай творчасці “ЛеМары” і штогод атэняе конкурсныя працы ў намінацыі “мастацкая і дэкаратыўна-прыкладная творчасць. Фотаздымак”. Чарговы конкурс — у красавіку, заяўкі на ўдзел у ім падаюць таленавітыя дзеці з розных краін. Так што й беларусы замежжа — далучайцеся! Будуць спаборніцтва ў танцы, музыцы, вакале, мастацтве. У пераможцаў інтэрв’ю возьмуць юныя карэспандэнты “Зорькі”.

Знаходзіць “Зорька” таленты й сярод спартсменаў-пачаткоўцаў. Яна даўні інфартнёр арганізатараў Міжнароднай дзіцячай сацыяльнай праграмы

Галоўны рэдактар “Зорькі” Людміла Грамовіч

“Футбол для дружбы” — гэта праект “Газпрома” пры падтрымцы FIFA, UEFA і Міжнароднага алімпійскага камітэта. “Зорьковцы” ўдзельнічаюць у адборачных турнірах у краіне. Паралельна рэдакцыя шукае дзяцей, якія хацелі б у будучыні стаць спартыўнымі каментатарамі, потым самым здольным аказвае падтрымку на шляху да мэты.

Юнкар “Зорькі” былі акрэдытаваныя й на II Еўрапейскіх гульнях, бралі інтэрв’ю ў гасцей, што прыязджалі на спаборніцтва, паказвалі слаўтасці Мінска ў ролі валанцёраў, працавалі на фан-зонах.

Штогадовыя імпрэзы Дня Саюзнай дзяржавы ў Беларусі — таксама “Зорькой” асветлены. Летась, напрыклад, дзі-

цячыя журналісты выказвалі свае пажаданні на медыясесіі “Саюзная дзяржава: як перадаць культурны код моладзі”, якая праходзіла ў музеі-сядзібе Ільі Рэпіна “Здраўнёва” пад Віцебскам.

Цырымонію пасвячэння ў юныя карэспандэнты “Зорькі”, узнагароджанне дыпламамі за стараннасць лепшых юнкараў, блогераў, іх сустрэчы з вядомымі журналістамі й пісьменнікамі газета праводзіць традыцыйна ў часе Міжнароднай спецыялізаванай выставы “СМІ ў Беларусі”. Летась на выставе рэдакцыя сумесна з выдавецтвам “Беларуская энцыклапедыя імя Петруса Броўкі” прадставіла для дзіцячай аўдыторыі кнігу члена штаба Батальёна беларускіх арлянят Уладзіміра Вавулы “Маленькія салдаты вялікай вайны”. У кнізе выкарыстаны каштоўны архіў “Зорькі”.

Газета даўно сябрае і з Батальёнам беларускіх арлянят, і з суполкай Ветэранаў фізічнай культуры, з Беларускай рэспубліканскай піянерскай арганізацыяй. Іх актыўныя прыходзілі на нядаўнюю ўрачыстаць у Дом прэсы, каб павіншаваць юбіляраў з 75-годдзем.

У Беларусі рэдакцыя мае вялікую каманду юных ка-

Ад рэдактара.
Сотні, тысячы сацыяльна праяўленых людзей Беларусі могуць згадаць той час, калі добрым святлом ззяла “Зорька” ў іхнім дзіцячым жыцці, а некаторым — і надалей. Была ў маім лёсе дзівосная пара, калі ў “Зорькі” з’яўляліся мае заметкі, а потым у вясковую нашу хату прыходзілі з розных месцаў Беларусі лісты ад равеснікаў: з прапановай сябраваць. Адрас бралі з публікацый. Такая “Зорькавая” “сацсетка” была ў юных беларусаў у 70-я. А пазней мне пашчасціла і ў ролі Дзеда Мароза святочную рэдакцыю “Зорькі” віншаваць: такі падарунак калектыву выдання напрыканцы 80-х зрабіў ідэалагічны адрзел ЦК камсамола Беларусі на Новы год...
Са святам вас, “Зорька”, “зорьковцы” ды ўсе-ўсе, хто зберагае ў сэрцах праменьчыкі гаючай радасці са светлай Краіны Беларускага Дзяцінства!

рэспандэнтаў. Ініцыятыўных хлопчыкаў і дзяўчынак — каля 120 чалавек. Ёсць дзіцячыя карункты газеты ў сталічнай гімназіі № 7, у Віцебску, Ашмянах, Астраўцы, Навагрудку... А ці будуць яны і ў замежжы? За вамі слова, нашы юныя й сталыя супляменнікі ў іншых краінах!

Ганна Лагун

Сібірскі беларус Віктар Сінкевіч

Пра беларускае сяло Тургенеўку ў Іркуцкай вобласці чытачы “Голасу Радзімы”, безумоўна, чулі. Публікацыі пра яго з’явіліся й пасля прэс-тура ў Прыбайкалле журналістаў саюзных СМІ, арганізаванага Пастаянным Камітэтам Саюзнай дзяржавы і МІА “Россия сегодня”. Цікава, як живуць беларусы на спрадвечна бурацкай зямлі?

Віктар Сінкевіч у Мінску

Пасля таго, як журналісты наведалься ў Тургенеўку, тамтэйшыя жыхары яшчэ больш зацікавіліся радзімай сваіх продкаў. А 38-гадовы кіраўнік адміністрацыі вёскі Віктар Сінкевіч сабраўся ў дарогу, каб на свае вочы пабачыць мясціны, з якіх прадзед Пётр Дрыга разам з сям’ёй у сталыпінскія ча-

чынцаў... І знаёмага ў Мінску знайшоў. Гэта ўрадженец вёскі Талстоўкі, што ў трох кіламетрах ад Тургенеўкі, пісьменнік Віталь Кіпічэнка. (Віталь Якаўлевіч — пісьменнік, публіцыст, сябар Саюза пісьменнікаў Беларусі і Саюза пісьменнікаў Расіі, палкоўнік Ваенна-паветраных сіл у адстаўцы. Яго кніга “За долей” прызнана ў 2019-м лепшым творам прозы на Рэспубліканскім конкурсе “Нацыянальная літаратурная прэмія”. У рамане распавядаецца пра некалькі пакаленняў беларусаў, якія на пачатку ХХ стагоддзя адправіліся на пошукі лепшага жыцця ў Сібір). Землякі былі рады адзін аднаго пабачыць і ўспомніць агульных знаёмых.

Прыехаць у Мінск Віктар Сінкевіча запрасіў Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур. Беларусь з Сібіры ўвосьне паўдзельнічаў у творчай

ў еўрапейскай частцы кантынента, не было, — пажартаваў ён. — Вёскі ў Беларусі, я б сказаў, багацейшыя, чым у Сібіры. Здзівіла мяне вялікая колькасць будынкаў з каменя, і што шмат асфальтаваных дарог. Усе будынкі, прысядзібныя ўчасткі надта блізка адзін ад аднаго, між імі — ніякай прасторы... А сібірская сельская мясцовасць любіць раздолле. Я ўсё роўна лічу сваю Тургенеўку вельмі прыгожай. І думаю, што трэба прадаўжаць зберагаць яе моцныя драўляныя хаты з самабытнымі аканіцамі, ліштвымі”.

Пад кіраўніцтвам Віктара Сінкевіча распрацаваны й зацверджаны геральдычныя сімвалы Тургенеўкі. На іх побач з жураўлём, які гняздуе ў Сібіры, ёсць чырвоная рабіна і элемент беларускага арнаменту. Дарэчы, на стэле пры ўездзе ў сяло таксама можна ўбачыць беларускі арнамент — як сведчанне таго, што ў сяле живуць беларусы. Іх продкі ў 1909 годзе падаліся на ўсход па сталыпінскай рэформе — асвойваць таёжныя землі: карчавалі лес, апрацоўвалі глебу. З пакалення ў пакаленне ў кожнай сям’і перадаецца гісторыя таго перасялення. Віктар памятае: яшчэ школьнікам з сябрамі па краязнаўчым гуртку хадзіў па хатах і запісваў успаміны старых людзей пра даўнія часы. Усе запісы тыя цяпер беражліва захоўваюцца ў мясцовым краязнаўчым музеі. Шмат расказвала пра мінулае і яго бабуля, Ганна Лук’янаўна. Дзядуля ж Віктара, Рыгор Дрыга, быў сынам Пятра Дрыгі, які першым з’явіўся ў тых краях.

Бабуля і дзядуля жылі ў традыцыйнай беларускай хаце — з лавамі ўздоўж сцен, сталом у чырвоным куце. І ў маленстве ён любіў там быць. Дарэчы, Тургенеўка пабудаваная на беларускі манер з дзвюма роўнымі вуліцамі, а праз кожныя шэсць хат праходзіць завулак. А бураты, удакладняе гасць, спрадвечу жылі ў юртах, і таму такіх правілаў пры будаўніцтве сваіх паселішч не прытрымліваюцца.

Самабытныя ліштвы на вокнах хат сібірскіх беларусаў

GERALDIKA.RU

Сцяг Тургенеўкі

Ён упэўнены, што ў Тургенеўкі ёсць будучыня. Доўгі час пражываўшы ў Іркуцку, Віктар вярнуўся ў родную вёску ў 2016 годзе разам са сваёй сям’ёй. Так атрымалася, што якраз на той

мала й жонка Наталля, па нацыянальнасці руская. Хор часта выступае не толькі ў родным сяле, але й на раённых святах, у Іркуцку, ад якога Тургенеўка амаль за 150 кіламетраў.

Зімовы пейзаж на ўскрайку Тургенеўкі

час вызвалілася і пасада кіраўніка муніцыпальнага ўтварэння “Тургенеўка”. Аднавяскоўцы большасцю галасоў абралі на яе Віктара, якога ведалі з маленства. Віктар хоць і быў нейкі час гараджанінам, але часта наведваўся да бацькоў, каб дапамагчы ім, ведаў пра ўсе турботы й патрэбы вяскоўцаў. Сінкевіч вельмі адказна паставіўся да новых абавязкаў. Да таго ж ён мае дзве вышэйшыя адукацыі,

Пабачыўшы народныя калектывы Беларусі, пабываўшы на практычных занятках і майстар-класах у цэнтрах народнай творчасці ў Мінску, Віктар яшчэ больш упэўніўся, як падабаюцца яму беларускія спевы, танцы, беларуская мова. І хоча цяпер больш сіл аддаваць развіццю беларускай культуры ў Тургенеўцы, каб гасці, якія туды ўсё часцей прыязджаюць, адразу адчувалі: там живуць беларусы.

Хаты з моцных бярвёнаў па-ранейшаму стаяць у Тургенеўцы

сы перабраўся ў Сібір. “Я чуў, што Беларусь — гэта краіна, дзе шануюць лясы, беражліва апрацоўваюць глебу, дзе вельмі чыстыя гарады й вёскі. І ў тым я ўпэўніўся яшчэ ў цягніку, — раскажаў мне Віктар пры сустрэчы. — З вокнаў вагона я бачыў, як акуратна скошана трава ля чыгуначнага палатна, крыху наводдаль мільгаў прыгожы лес без прыкмет высечак, і гэта парадавала, бо ў Сібіры лясы высыкаюць”. А калі Віктар апынуўся на мінскім вакзале, то ледзь стрымаўся ад радаснага воклічу: на шыльдах красаваліся тыя самыя словы, якія ён у дзяцінстве чуў ад бабулі, якія дагэтуль прамаўляе яго 82-гадовая цётка Ніна Рыгораўна. Нарэшце ён у Мінску!

Віктар згадвае, што пазней, калі ездзіў у сталічным транспарце, хадзіў па мінскіх вуліцах, то яму здавалася, што ўсе людзі, якіх ён сустракаў, даўно яму знаёмыя. На нейкім узроўні падсвядомасці адчуваў, што звязвае яго з імі не толькі знешняе падабенства, але й сваяцкія гены. Думалася яму, што мінчане вельмі добрыя, і сярод іх не можа быць нахабнікаў і зла-

апошняя з іх юрыспрудэнцыя. Сёння ў сяле, раскажаў Віктар Сінкевіч, 176 двараў і жыве каля 500 чалавек. Так што клопатаў у яго як кіраўніка сельскага савета хапае. Летась Тургенеўка святкавала сваё 110-годдзе.

На стажыроўку ў РЦНК Віктар Сінкевіч патрапіў, бо актыўна выступае ў народным фальклорным ансамблі “Варэнічкі”, мастацкая кіраўніца якога — Ксенія Васільева. Быў час, калі Віктару давялося ўласным прыкладам матываваць аднасяльчан стаць удзельнікамі хору. Ён тады ўпершыню апрануў беларускую кашулю ды заспяваў. І не пралічыўся: у хор пацягнуліся й маладзешыя ўдзельнікі, гадоў пад 35. Са спевамі яго падтры-

“Трэба дадаць да спеваў крыху харэаграфічных элементаў, а для гэтага знайсці добрага харэографа, — прыйшоў да высновы Віктар. — Няблага было б, каб і дзеці далучаліся да культуры продкаў, спявалі-танчалі ў фальклорных гуртах. У нас ёсць яшчэ дзіцячы ансамбль “Ручнічок”. Думаю заахаваць і сваіх дзяцей, каб туды наведваліся, а іх жа трое — і ўжо цэлая каманда!”, — кажа сібірскі беларус. І яшчэ пасля наведвання гістарычнай Бацькаўшчыны Сінкевіч умацаваўся ў думцы ўзвесці праваслаўны храм перад уездам у Тургенеўку. Вымагаюць таго, кажа, духоўныя карані, якія звязваюць яго з Беларуссю.

Ганна Лагун

Бегаюць “Конікі” па вуліцах Давыд-Гарадка

З усёй Беларусі, з замежжа едуць госці на Століншчыну, у Давыд-Гарадок, каб на свае вочы пабачыць народна-традыцыйнае свята “Конікі”, а то й далучыцца да Калядных гуртоў. Бо ці ж не дзіва: Конікі тут галоўныя, традыцый больш за 100 гадоў (кажуць, яна пачалася ў час Першай сусветнай вайны). А па ўсёй Беларусі ў гуртах верхаводзяць Козы — як сімвал урадлівасці, багатыя, дабрабыту, а таксама заканчэння году старога й нараджэння новага пад знакам Казярога. Здаецца, увесь Давыд-Гарадок на Стары Новы год, у ноч з 13 на 14 студзеня калядуе, едучы

на стылізаваных Коніках. Іх робяць у мясцовых школах, у Доме творчасці, ды й прыватным чынам энтузіясты. Расказваюць старажылы: за савецкім часам калядоўшчыкаў разганялі, таму ім даводзілася хутка рухацца. І з тае пары ў гарадку ёсць устойлівае словазлучэнне: бегаць у “Конікі” — як аналаг калядавання. Часам у калядоўшчыкаў ёсць і звычайныя коні, а гуртоў “бегае” па вуліцах — штогод больш за дваццаць, абыходзіць кожны па 30–40 дамоў.

Сёлета з Падмаскоўя ў Давыд-Гарадок прыехалі артысты-калядоўшчыкі пад кіраўніцтвам

ТРАДЫЦЫІ

3 Падмаскоўя — у “Конікі”

Ва ўнікальным Калядным абрадзе, які здаўна бытуе ў палескім Давыд-Гарадку, сёлета паўдзельнічаў і марушкінскі гурт з Падмаскоўя

вядомага артыста балета Гедыміна Таранды, які прывёз аж 30 “окрутніков”. У творчай дэлегацыі — таксама й Герой Расіі Аляксандр Дарковіч, які родам з берагоў Гарыні. У тым гурце ражаных былі музыкі, спевакі, чытальнікі-забаўляльнікі ды скамарохі. На цыганскім коніку, у вазочку ездзілі яны па вуліцах Давыд-Гарадка. Іншыя ж — хадзілі вясёлымі гуртамі. Гаспадары кожнай хаты загадзя рыхтуюцца да сустрэчы калядоўшчыкаў, потым гасцінна іх сустракаюць, з радасцю прымаюць віншаванні-ўслаўленні.

На гэты раз, ведаю, да падрыхтоўкі свята “Конікі” непасрэдным чынам былі далучаны і старшыня гарвыканкама Давыд-Гарадка Вячаслаў Стаднік, яго намеснік Валеры Кавалец (і ён, дарэчы, у ролі Дзеда Мароза хадзіў з падмаскоўным гуртом — як калядоўшчык). Пачэсную арганізатарскую місію ўзяў на сябе гарадскі Дом культуры, якім

кіруе музыка-баяніст, вялікай душы чалавек Міхаіл Шыкунец. І спяваць, і танчыць умее, а пры ДК ёсць творчая суполка “Прамень”, вядомая й за межамі Беларусі. Мне пашчасціла таксама далучыцца ў гурт марушкінцаў (па назве вёскі Марушкіна з Новамаскоўскай адміністрацыйнай акругі Масквы). Да якой хаты ні падыдзем — усюды, як кажуць, з чаркай ды скваркай вітаюць гаспадары. Былі на сталах розныя прысмакі, у тым ліку й знакамітыя палескія “каўбасы, пальцам піханыя”. А галоўнае — вочы гаспадароў ззялі радасцю, душэўнай цеплынёй поўніліся іх словы. Яны разам з нашым гуртом падпывалі, прытанцоўвалі. Вясёлы музыка пад баян пачынаў песню, і ўслаўляў гаспадароў, родныя горады. Там, на ўзбярэжжы Гарыні, пад зорным небам невярагодна гарманічна ўсё гучыць, аж у сэрца пранікае. А жывуць у гарадку па суседстве, у міры-

згодзе прадстаўнікі розных народаў: беларусы, рускія, украінцы, яўрэі...

У самы цэнтр Давыд-Гарадка, на галоўную плошчу, дзе страчае ўсіх магутны князь Давыд (яму пастаўлены помнік), пад вялізную ёлку сабраліся апоўначы з вуліц паселішча ўсе калядоўныя гурты. Там іх вітала кіраўніцтва горада, раёна, дырэктары прадпрыемстваў і школ, звычайныя гараджане. Воплескі, воклічы, абдымкі, цёплыя словы... З плошчы й пачалося агульнае шэсце гуртоў. Ішлі ў маскарадных шэрагах грывастыя Конікі, веселуны-артысты розных узростаў, музыкі. Дух святочнай узрушанасці, еднасці, хваляючай далучанасці да містычнай дзеі вітаў у грамадзе. Вось так у Давыд-Гарадку народныя традыцыі жывуць, умацоўваюцца, перадаюцца ў спадчыну маладзейшым.

Мікола Котаў, удзельнік марушкінскага гурта калядоўшчыкаў, фалькларыст

А ЯК У ВАС?

Год прыгожа пачыналі!

У пару Навагодніх святаў шмат было прыемных клопатаў у праўлення, актыву Самарскай абласной грамадскай арганізацыі беларусаў і выхадцаў з Беларусі “Руска-Беларускае Братэрства 2000”

Гэта быў для сяброў маіх па суполцы, можна сказаць, святочны навагодні марафон. Спачатку, праводзячы 2019-ы, актыў зладзіў і правёў для дзяцей цыкл тэатралізаваных прадстаўленняў “Зімовая казка” — у партнёрстве з Цэнтрам пазашкольнай адукацыі “Творчество”. Сцэнары ж такіх імпрэзаў штогод складаюць беларускія педагогі Іна Сухачэўская, Наталія Ганчарова ды Ірына Ключнікава.

У Доме культуры “Заря” дзеткі з беларускіх сем’яў паўдзельнічалі ў традыцыйным міжнацыянальным дзіцячым свяце “Огоньки дружбы” — яго фінансуе Адміністрацыя губернатара, інфападтрымка — на Доме дружбы народаў Самарскай вобласці. Шмат пазітыўных эмоцый перапала дзетвары ад казачных прыгод, навагодніх песень, танцаў, сюрпрызаў і, вядома ж, падарункаў.

Падводзячы вынікі мінулага года, прэзідэнт САГА “Руска-Беларускае Братэрства 2000” Ірына Глуская згадала: яшчэ ў студзені 2019-га беларусы прымалі на самарскай зямлі старэйшага дарадцу Пасольства Беларусі ў Расіі, кіраўніка Дзелавога і культурнага цэнтра Васіля Чэрніка, потым правялі круглы стол і канцэрт-

ную праграму “Жывём і памятаем” — да 75-годдзя вызвалення Беларусі. Ды й увесь год прайшоў пад знакам вялікага свята гістарычнай Бацькаўшчыны.

Навагоднія прадстаўленні для дзяцей змяніла Раство, і ўвечары 6 студзеня сябры суполкі паўдзельнічалі ў святочным набажэнстве ў Храме ў гонар Трох Свяціцеляў. Пры тым самы юны беларус Арцёмка Курмакоў упершыню бачыў такое. У святочныя дні мае сябры наведалі й Самарскую Алімпійскую вёску: маштабны спартыўны праект, адкрыты зусім нядаўна, 28 снежня. А вялікі агульны збор праўлення, актыву суполкі на Святкі быў 8 студзеня. У насьчанай праграме свята знайшлося месца й Калядным традыцыям, забавам на вуліцы каля ёлкі ды за святочным сталом. Накрытым, дарэчы, з улікам беларускіх звычаяў: былі пераважна стравы нацыянальнай кухні.

Яшчэ адзін крэатыўны ход: святочны стол накрывалі дружна пад беларускія песні ў выкананні салістак вакальнага ансамбля “Каданс”: Анастасіі Гуркінай, Арыны Дунаевай, Крысціны Сухачэўскай, Тацыяны Даутавай ды Іны Ігараўна Сухачэўскай, мастацкай кіраўніцы. Паводле традыцыі пад абрус святочнага стала паслалі сена — як згадку, што маленькі Ісус ляжаў у яслях. На стол паставілі 12 святочных страў і посуд з зернем, у цэнтры размясцілі Куццю (ячменную кашу з мёдам) як галоўную святочную страву. Яе, дарэчы, па традыцыі гатуе Ірына Глус-

кая, а кожная беларуская сям’я прыносіць свае адметныя стравы. Скажам, Іна Сухачэўская з дочкамі Крысцінай і Насцяй згатавалі рыбу і грыбы, Юлія Цяплянская з Георгіем Курмаковым з дачы прывезлі мочаныя яблыкі, квашаную капусту. Валеры Барсук частаваў сяброў пірагамі й піражкамі з сакрэтам, Арына Дунаева з мужам — бліноў напеклі ды з рознай начынкай на стол выставілі. А сям’я Гуркі-

Ад Калядных свят і варажбаў навагодні марафон самарскіх беларусаў перайшоў у сустрэчу Старога Новага года. Моладзь суполкі сустракала яго на плошчы Куйбышава: ля галоўнай ёлкі. Наведалі рэзідэнцыю Самарскага Дзеда Мароза й Снягуркі, перадалі прывітання ад беларускага Дзеда Мароза, пакаталіся на горках і катку ды яшчэ раз уступілі ў Новы 2020 год — юбілейны для

лізаванае навагодняе свята для дзяцей. Там падарункі атрымалі больш за 300 дзяцей з абмежаванымі магчымасцямі, дзеткі з сем’яў, якія знаходзяцца ў складаных сацыяльных умовах. Валеры Міхайлавіч расказвае: крыху раней сябры яго даведаліся, што ў адной самарскай сям’і 11-гадовая Марына, так склалася, стала адзінай, як кажуць, апорай і надзеяй. Дзяўчынка жыве з мамай і бабуляй, але мама — інвалід, цяжка хварэе і ўжо доўга ляжыць у шпіталі. А бабуля паралізаваная, не ўстае. І ўсе клопаты па доме, доглядзе за роднымі кладуцца на яе. Сябры дэпутата наведалі Марыну, прывезлі ёй прадукты, гасцінцы. Даведаліся: дзяўчынка хацела б мець партатыўную калонку для смартфона. І напярэдадні Новага года Валеры Барсук прывёз ёй партатыўную акустычную сістэму. “Радасці, вядома, не было межаў, — з пэўнай доляй тугі казае Валеры Міхайлавіч. — Бачачы такое, разумееш надзвычай востра: як мала трэба, каб пабольшала шчасця ў гэтага чалавека, маленькай гераіні нашых дзён”.

Аргкамітэт па падрыхтоўцы й правядзенні юбілейных імпрэзаў беларускай суполкі звяртаецца да сяброў і партнёраў: давайце разам зробім год 2020-ы цікавым, запамінальным. Пішыце нам на электронную пошту: nickboyko@yandex.ru У вас ёсць прапановы наконт сумесных юбілейных праектаў? Паспрабуем рэалізаваць іх разам!

Мікалай Бойка, г. Самара

Ірына Глуская на Калядных святах

ных здзівіла ўсіх прыгажосцю блінных вузельчыкаў — таксама з розным начыннем. З ягад і мёду гаспадынькі зрабілі збіцень (гарачы адвар з траў і спецый з мёдам) і жур (аўсяны кісель).

Пірагі ды піражкі з сакрэтам для варажбы займалі асаблівае месца на святочным сталі. Тыя, у якіх былі прыхаваны пяцірублёвыя манеты, дасталіся Крысціне Сухачэўскай ды Анастасіі Гуркінай. Так што, калі верыць прыкметам, будуць дзяўчаты ўвесь год пры грашовым дастатку.

САГА “Руска-Беларускае Братэрства 2000” (што бачна й па яе назве).

У святочныя дні праходзілі як ранішнікі й вечары, так і дабрачынныя акцыі. Напрыклад, Валеры Барсук (а ён дэпутат Думы гарадской акругі Самара, памочнік прэзідэнта беларускай суполкі па сувязях з грамадскімі аб’яднаннямі й дэпутацкім корпусам) сумесна з Адміністрацыяй Савецкага раёна абласнога цэнтра 30 снежня правялі штогадовае (пятае ўжо) тэатра-

“Голас Радзімы”: 65 гадоў!

